

Tuuli Vuorinen-Oras

©Tuuli Vuorinen-Oras, 2015

Köydenpunojien yhteisöllisen toiminnan kehittyminen opettajaopintojen aikana

Johdanto

Lämmin alkusyky ja vehreä Hämeenlinnan ammatillinen opettajakorkeakoulu. Kaikki ovat toisilleen tuntemattomia. Se on kuin mikä tahansa alku, uuden aloitus. Ei ole aavistustakaan siitä, keitä kaikki ovat ja mikä on ominaista kenellekin. On vain päämäärä, kohtaamisia ja ensivaikutelma. Ensimmäisenä tehtävänä on nimipiirileikki, joka on mieleenpainuva ja vaikea harjoitus. Toisena tehtävänä on löytää itselle pari, joka esitellään koko ryhmälle. Tässä kaikessa vaaditaan hyvää muistia, intensiteettiä, rohkeutta, sitoutumista ja uteliaisuutta. Lyhyiden tehtävien jälkeen jakaudutaan jo opintopiireiksi ja valitaan opintoparit. Kohtaamisilla ja ensivaikutuksella on merkitystä. Köydenpunojien taival kohti yhteistä päämäärää voi alkaa.

Opettajana kehittymisen kirjoitelmassa käsittelen Hämeenlinnan ammatillisen opettajakorkeakoulun Espoon alueryhmän PM14 Köydenpunojien yhteisöllisen toiminnan kehittymistä opettajaopintojen aikana vuosina 2014–2015. Kirjoitelmassa keskitytään ryhmän muodostumiseen, ryhmäytymiseen ja sen merkitykseen hyvän ja toimivan tiimin kannalta. Kirjoitelmassa keskitytään myös osaamisperusteiseen koulutukseen, jossa opintopiireillä ja opintopareilla on suuri merkitys sekä yhteisölliseen oppimiseen ja dialogiin. Kirjoitelmassa kerrotaan Köydenpunojien taipaleesta – puolitoistavuotisesta matkasta ammatilliseksi opettajaksi ja pureudutaan kysymyksiin millaista on Köydenpunojan pedagogiikka? Mitä on yhteisöllinen oppiminen? Miten yhteisöllinen toiminta kehittyi opettajaopintojen aikana? Lisäksi kirjoitelma sisältää yhteenvetoa käsiteltävien aiheiden toteutumisesta Köydenpunojien opettajaopintojen aikana.

Omaakohtaisessa kirjoitelmassa henkilökohtaisen oppimispäiväkirjan ja ammatillisen opettajakoulutuksen aikana tehtyjen muistiinpanojen tukena olen käyttänyt lähteinä Helena Aarnion koulutusmateriaalia *"Dialoginen oppiminen ja ohjaus"* (2008) sekä Aarnion ym. nettiartikkeleita, YouTube-opetusvideomateriaalia (2011) ja verkkopalvelua *"Dialogilla syvätehoa oppimiseen"* (2007–2010), Sari Toivakan & Miina Maasolan teosta *"Itsetunto kohdalleen! Harjoituksia itsetuntemuksen ja vuorovaikutustaitojen oppimiseen"* (2011) sekä Päivi Tynjälän teosta *"Oppiminen tiedon rakentamisena, Konstruktivistisen oppimiskäsityksen perusteita"* (2002). Ryhmän muodostamisen periaatteista ja toimivasta tiimityöstä kirjoitan Stadin ammattiopiston ryhmänohjaajakoulutuksen pohjalta, jonka kävin opettajakoulutukseni aikana syksyllä 2014. Koulutuksen piti draamaohjaaja, luokanopettaja, koulutus- ja esiintymispalvelujen tuottaja Jori Pitkänen.

Helsingissä 26.11.2015

Köydenpunojien ryhmäytyminen

Tiimi on hyvin toimiva ryhmä, mutta *mikä vaikutus on ryhmäytymisellä hyvän tiimin muodostumisessa?* Ryhmän muodostumisella ja hallitsemisella on tärkeä funktio yhteisöllisen toiminnan syttymiselle ja kehittymiselle. Ryhmä luodaan olevaksi, jotta intensiivinen prosessi, *matka*, kohti yksilön ja ryhmän yhteistä päämäärää mahdollistuu. Ryhmän tarkoitus on helppo määritellä, koska kaikki Köydenpunoajat aloittavat opiskelun yhteisen päämäärän vuoksi. Tavoitteena puolitoistavuotisten opintojen päässä siintäisi ammatillinen opettajuus ja pedagoginen pätevyys. Tämä ryhmä perustetaan, jotta yhdessä oppimalla kaikista Köydenpunojista tulisi päteviä opettajia omalle alalleen. Haaste on juuri niin suuri tai pieni kuin olemme sen valmiita kohtaamaan (Toivakka&Maasola 2011, 46). Ryhmälle valikoituu kokeneet ohjaajat, jotka pitävät lankoja ammattimaisesti käsissään.

Ryhmäytyminen tapahtuu kohtaamisten kautta. Köydenpunojien ryhmäytymisen alussa jokainen yksilö hakee kiinnittymispintaa tavalla tai toisella, tutkimalla ja tunnustellen omaa sekä toisten valtaa että läheisyyttä. Hetkeen antautuminen ja heittäytyminen on myös aistisuutta, aistien havaitsemista kohtaamishetkellä (Toivakka&Maasola 2011, 46). Pohja ryhmän toimintakulttuurin kehittymiselle yleisellä tasolla on luoda turvallinen olotila, ”fiilis” ja synnyttää luottamus. Yhteiset pelisäännöt tehdään selväksi heti opintojen alussa. Myös ryhmän tavoitteen selkeyttämiseen ja aukkojen paikkailemiseen kiinnitetään huomiota opintojen edetessä, tarpeen mukaan. Ryhmän yhteiset arvot: *luottamus, armo ja yhdessä oppiminen*, kuvastavat Köydenpunojien toimintakulttuuria sekä tiimin pelihenkeä. Myös ryhmän tarkoitus ja olemus ovat jokaiselle itsestään selvää alusta saakka.

Yksilöiden persoonallisuus ja temperamentti (T. Dunderfelt 1998) nousevat esiin opintojen edetessä, mikä osoittautuu suureksi rikkaudeksi ryhmän toimintakulttuurille. Moninaisuus on hämmäntävää, mutta se kertoo siitä, että on tarve tietää, millaisia olemme sisimmiltämme (Toivakka&Maasola 2011, 20). Yksilöt kohtasivat toisensa ja ryhmä muodostui eri ikäisistä, eri ammattialojen osaajista, naisista ja miehistä, opiskelijoista. Hyvän ryhmän ainekset saatiin kasaan suhteellisen nopeasti. Ryhmäytymisen voima toimi samalla opettajaopintojen yhteisöllisen toiminnan kehittymisen alkuna. Ryhmässä sosiaalinen vuorovaikutus oppimisen osana korostuu (Toivakka&Maasola 2011, 47).

Opintopiirin ja opintoparin merkitys

Köydenpunojan pedagogiikka koostuu osaamisperusteisesta koulutuksesta, jossa opintopiireillä ja opintopareilla on suuri merkitys. Opintopiirit laativat oppimiskysymyksiä opintojaksossa käsiteltävien aiheiden pohjalta. Opintoparit valitsevat mieleisen oppimiskysymyksen, johon hakevat vastauksia laatimalla monipuolisen ja asiallisen kokonaisuuden ja esittämällä sen oppituntina koko ryhmälle erilaisia oppimiskäsityksiä ja opetusmetodeja hyödyntäen. Jokainen yksilö sitoutetaan ryhmään ja opiskeluun. Työt organisoidaan aina yhdessä opintopiirin ja opintoparin kanssa. Jokainen köydenpunoja velvoitetaan antamaan myös palautetta itselleen ja toisilleen. Opintopiirit antavat palautetta opintopareille heidän pitämistään oppitunneista tarkastellen ja havainnoiden opetustilannetta rakentavan kriittisesti. Reflektointi ja vertaispalaute ovat merkityksellisiä yksilön ja koko ryhmän oppimisen ja yhteisen prosessoinnin kannalta (Toivakka&Maasola 2011, 47).

Köydenpunojan pedagogiikassa yhteisön arvostus, kunnioitus, sitoutuneisuus ja solidaarinen työnjako (ei vapaamatkustajia) ovat ryhmässä toimimisen ja opintojen etenemisen perusta. Oletan, että opintopiiri- ja parityöskentelyssä yksilön omat tavoitteet suhteessa ryhmän tavoitteisiin vahvistuvat. Myös yksilön oma rooli oppijana kirkastuu ja oppijan velvollisuudet huomioituu. Oppijan sisäinen motivaatio lisääntyy yhdessä tekemisen ja oppimisen kautta. Yksilön oma ja ryhmän yhteinen ajoittainen *flow* eli virtauskokemus motivaation lähteenä oppimisessa korostuu – painotetaan uppoutumista asiaan tai aiheeseen; virta vie mennessään yhä syvemmälle aiheeseen ja opiskelu tuntuu mukavalta. Oppija hoitaa oman tonttinsa ja kantaa vastuun yhteisen päämäärän saavuttamiseksi. Kukaan ei jää yksin, vaan ”me-henki” korostuu. (Tynjälä 2002, 106-109.)

Opintopiirit valikoituivat yhteisten intressien kautta, mikä ajoi sattumalta yhteen joukon opiskelijoita. Opintoparin sai valita itsenäisesti. Opintopiirit säilyivät muuttumattomina opintojen ajan, mutta opintopareja saatettiin vaihtaa. Opintopiiri- ja parityöskentely toimi erinomaisena esimerkkinä yhteisöllisestä oppimisesta ja sen kehittymisestä opintojen edetessä. Syvennettiin aiheita ja saatiin uutta informaatiota. Jatkettiin aihetta pidemmälle. Opintoparien esitysten taso nousi kerta toisensa jälkeen. Asiantuntijuus, vuorovaikutus, opetuksen rakenne, opetustilan käyttö, esittäminen ja opetuksen tavoitteet syvenivät. Solmittiin ystävyysuhteita ja jaettiin kollegiaalisia kokemuksia mm. opetusharjoittelusta.

Yhteisöllinen oppiminen

Köydenpunonta on yhteisöllistä oppimista; toimintaa, jossa suuri ryhmä yrittää yhdessä tietoisesti ymmärtää tai selittää jotakin ilmiötä tai asiaa – niin ikään punoa köyttä.

Pyrkiessään ymmärtämään ja selittämään ilmiöitä, ryhmä tuottaa tarkoituksellisesti, ja osittain myös sattumalta, uutta tietoa, jota ei voida palauttaa kenenkään yksilön yksin tuottamaksi tiedoksi joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta. Kyseessä on ns. ”*Open source*” ja ”*wiki*”-pohjainen tiedontuottaminen ja tiedon jakaminen oppimiskysymysten kautta.

Yhteisöllisessä oppimisessa on keskeistä nimenomaan yhteiset tavoitteet ja

työskentelyprosessin korostaminen sekä ongelmalähtöisyys (oppimiskysymykset).

Tiedonrakentaminen, jaettu asiantuntijuus, ajattelun näkyväksi tekeminen sekä oppijoiden vastuu opiskelun organisoinnista ja yhdessä oppimisesta. Opettaja ei ole toiminnan keskipiste vaan hän ohjaa, valmentaa tai fasilitoi tarpeen mukaan, organisoii oppimiskokonaisuuksia yhdessä oppijoiden kanssa sekä arvioi tuloksia. Tehdään ja opitaan kaikki yhdessä.

Yhteisöllinen oppiminen on oppimisprosessi, jonka idea piilee oppimisyhteisön jäsenien osallistumisena tavoitteiden asetteluun, (tutkimus)oppimiskysymysten muodostamiseen, niiden selittämiseen ja yhteiseen tiedon hankintaan. Yhteisöllisessä oppimisessa älyllinen merkitys korostuu: tietoa tuotetaan jo olemassa olevan tiedon ympärille hyödyntäen ryhmän monialaisuutta ja osaamisperusteisuutta. Yhteisöllisen oppimisen tavoitteena on ensisijaisesti pyrkiä yhdessä ymmärtämään ja selittämään ilmiöitä ja rakentamaan uutta tietoa vanhan päälle, sekä kehittämään tiedonkäsittelyn (kognitiivinen) ja oppimaan oppimisen taitoja (metakognitiivinen). Köydenpunojan taival on ollut yhteisöllistä oppimista, mikä on ohjannut koko yhteisöllisen toiminnan kehittymistä opettajaopintojen aikana. Opiskelu on ollut erittäin motivoivaa ja palkitsevaa: aktiivista, sosiaalista, kehittävää toimintaa, jossa on korostettu oppijoiden ja ohjaajien keskinäistä vuorovaikutusta, yhdessä oppimista.

Opetusmenetelmät, -metodit ja dialogin tärkeys

Köydenpunojan pedagogiikassa didaktiiviset (opetusopilliset) ja toiminnalliset tilanteet ovat olleet pääosassa; oppiminen voi olla hauskaakin! Yhteisöllinen oppiminen on mahdollistanut erilaisten opetusmenetelmien ja -metodien kokeilun. Opetuksen sisällöllä on merkitystä; aktiivinen oppiminen ei riipu pelkästään spesifistä sisällöstä, vaan myös sisällön

organisoinnin ja esittämisen laadusta. Aktiivista oppimista edistää usein sisältöjen kytkettyminen todelliseen elämään ja esimerkkeihin. Myös ongelmanratkaisuun. Opintopiirien laatimat oppimiskysymykset ja opintopariien pitämät opetustunnit ovat tuoneet runsaasti uusia näkökulmia, esimerkkejä ja moniulotteisuutta opettamiseen.

Päällimmäisenä opettajaopinnoista on jäänyt mieleen vuorovaikutuksen merkitys ja dialogin tärkeys. Yliopettaja Helena Aarnio on tutkinut dialogia ja sen merkitystä mm. vuoropuheluna opetustilanteessa, sähköpostikeskusteluna ja verkossa. Dialogi tarkoittaa Aarnion tulkinnan mukaan (oppimisen palveluksessa) tasavertaiseen osallistumiseen perustuvaa yhdessä ajattelemista ja perehtymistä johonkin asiaan tai toimintaan. Dialogi tulee sanoista *dia* (kautta; lävitse) ja *logos* (sanat; puhe; sanojen merkitys). dialogin vastakohta on monologi, jossa pelkästään oma puhe ja ajattelu ovat tärkeitä. *Miksi dialogia?* Aarnio painottaa osallisuutta mm. yhdessä ajattelemiseen, ymmärtämiseen ja osaamiseen, jota hyvän dialogin avulla voidaan parantaa. Samalla säästetään aikaa, avataan ja paljastetaan ajattelun ja toiminnan aukkokohtia. Aarnio myös painottaa, että yhdessä ajattelemalla tuotetaan aina jotain uutta; dialogi toimii täten innovaatioiden lähteenä ja välineenä.

Laadin opintojen alussa vastuupettajan kanssa käydyn keskustelutuokion pohjalta oman henkilökohtaisen kehityssuunnitelmani, jossa asetin yhdeksi tavoitteeksi kuuntelemisen taidon. Opettajana kehityksessä on erityisen tärkeää ymmärtää dialogia. Se johdattaa juonta ja draaman kaarta, kuten elokuvan käsikirjoituksessa. Dialogi koostuu repliikeistä, joita roolihahmot esittävät. Toimiva dialogi syntyy aina vuoropuhelusta, jossa kuuntelemisen taito on kaiken a ja o. Vuoropuhelu on vuoron ottamista, odottamista ja vuoron antamista sekä asioiden ”kompaktia” ilmaisemista, jotka kaikki yhdessä edesauttavat dialogia, kuten Aarnio opettaa. Sanatarkka vuorosanojen vastaanottaminen sekä kuuntelu ovat Aarnion mukaan keskeisiä dialogin osataitoja. Toisen puheesta sanatarkasti jatkaminen ja tiedusteleminen auttavat rakentamaan yhteistä ajattelua. Osallistuja aloittaa oman puheenvuoronsa tarkasti toisen vuorosanoista laajentaen tai syventäen sen jälkeen asiaa itse omassa puheenvuorossaan (Aarnio ym. 2007–2010). Taito tiedustella ja kysyä tarpeen mukaan tyhmiäkin kysymyksiä kannattelee keskustelussa pysymistä ja pitämään ns. yhteisestä ajatuksesta kiinni. Opettaja on dialogissa oppijoiden kanssa. Hyvästä dialogista syntyy hyvä käsikirjoitus, joka voidaan purkaa tuotannollisiksi osiksi elokuvaa varten.

Hyvän dialogin avulla tapahtuu oppimista ja hyvän dialogin avulla voidaan mahdollistaa asioita tapahtuvaksi. Köydenpunojien yhteisöllinen toiminta ei olisi ollut mahdollista ilman keskustelevaa ryhmää, mielenkiintoisia vuoropuheita, yhteistä ajattelua ja hyvää dialogia. Hyvän dialogin synnyttämiseksi paras oppi on se, että repliikit pitää kuunnella loppuun. Kun yksi asia on esitetty, repliikki sanottu, se johtaa seuraavaan, eli kyse on oppimisprosessin ketjuttamisesta ja eteenpäin kuljettamisesta. Aarnion mukaan dialogissa kaikki lähtee symmetrian säännöstä. Dialogissa puheenvuorot jakautuvat tasaisesti – symmetrisesti – kaikkien osallistujien ollessa aktiivisia keskenään. Jokainen ottaa puheenvuoron ja antaa sen myös toiselle; dialogissa kaikki ovat vuorotellen puhujia ja kuuntelijoita.

Mitä on kuunteleminen? Sanatarkka kuunteleminen on Aarnion mukaan välttämätöntä dialogissa. Toisen puhetta on kuunneltava sana sanalta, eikä sieltä täältä itselleen sopivia tulkintoja tehdä. Sanatarkka kuunteleminen perustuu tietoiseen järjenkäyttöön keskustelussa ja edellyttää Aarnion mukaan ”kirkkautta” järjenkäytöltä. Toiset lienevät luontaisesti parempia kuuntelijoita kuin toiset, mutta sanatarkkaa kuuntelemista voidaan myös opetella ja oppia. Parahin tapa lienee pysähtyä ja keskittyä kuuntelemaan ja pyrkiä samalla sulkemaan pois kaikki ylimääräiset kuuntelemista vaikeuttavat häiriötekijät (esim. päänsisäinen ”kohina”, fysiologiset tarpeet, väsymys). Kuuntelemiseen keskittymistä saattaa vaikeuttaa etenkin pääsisäiset tunteet ja tuntemukset, risteilevät ajatukset ja alituinen kiire päästä sanomaan sanottavansa, kuten Aarnio kiteyttää.

Huomaan itsestäni, että minulla usein kiire päästä pitämään oma puheenvuoroni. En malta odottaa vuoroani, ja luulen usein myös ymmärtäväni asian ytimen, vaikka keskustelu ei olisikaan edennyt seuraavaan vaiheeseen. Kuuntelemista ja keskittymistä vaikeuttavana häiriötekijänä saattaa usein olla myös oma parempi ajatus. Se on se luulemisen ajatus, että ymmärrän tai tiedän jo, tai ainakin luulen ymmärtäväni ja tietäväni mistä toinen puhuu, tai mitä hän aikoo seuraavaksi sanoa. Luulemisen minimointia tulisikin harjoitella kuuntelemiseen keskittymisen lisäksi. Ennakkokäsitysten ja niiden rakentamisen välttäminen on myös välttämätöntä, jotta voidaan oppia kuuntelemaan. Tässä näen kehityshaasteen, jossa toivon kehittyväni vielä lisää tulevaisuudessa. (Aarnio, 2008.)

”Dialogilla syvätehoa oppimiseen” –palvelu on Aarnion ym. toimesta rakennettu verkkosivusto. Palvelu on suunniteltu siksi, koska ihmisten keskinäiseen kanssakäymiseen

(esim. parisuhde, perhesuhteet), oppimiseen ja yhteistyöhön (esim. työelämä) liittyy yleisesti ottaen paljon ongelmia. Keskusteluja pidetään usein sisällöttöminä, kokemusta oppimisesta pinnallisena ja yhdessä tekeminen erilaisissa yhteisöissä jää monesti näennäiseksi. Aarnion ym. yhdessä kehittämä palvelu pyrkii tuomaan näihin kokemuksiin muutosta, jotta oppimisessa päästäisiin yhä useammin pintaa syvemmälle; keskustelut toisten kanssa olisivat ravitsevia ja rikastavia, ja että ihmiset osaisivat ajatella ja tehdä asioita entistä paremmin yhdessä. Palvelun tavoitteena on toimia eritoten oppimisen, kanssakäymisen ja yhteistyön edistäjänä erilaisissa yhteisöissä, koulutuksen ja elinkeinoelämän organisaatioissa. Palvelun avulla voidaan oppia yhdessä ajattelemista ja tekemistä – dialogia. Palvelu on erittäin hyödyllinen ja uskon, että tulen käyttämään sitä myös omassa opetustyössäni ja kehityshaasteeni voittamisessa.

Yhteenveto

Miten yhteisöllinen toiminta kehittyi Köydenpunojien opettajaopintojen aikana? Yhdessä oppimisen ajatus ei ole uusi; jo antiikin Kreikassa *Sokrates* opetti keskinäisen vuorovaikutuksen, dialogin ja puheen voimalla (Toivakka&Maasola 2011, 47). Kuuntelemisen taito on dialoginen taito. Kollektiivinen älykkyys nousee parhaimpaansa dialogin kautta. Jokainen osallistuu keskusteluun, yhtä pitkään ja usein. Vuoroin puhutaan, vuoroin kuunnellaan. Säätelemällä omaa osallistumista keskustelulla jokainen saa tai joutuu puhumaan, jokainen saa tai pääsee kuuntelemaan. (Aarnio, 2011.) Dialogia harjoiteltiin opettajaopinnoissa ja harjoittelun tulos kannatteli Köydenpunojien yhteisöllisen toiminnan kehittymistä.

Puolentoistavuoden aikana opittiin eettisiä periaatteita, joista tärkeimpinä mainittakoot toistemme arvostuksen, kunnioituksen, luottamuksen, vertaisuuden ja voimavarat, johon ryhmäytymisellä on suuri vaikutus yhteisössä. Opimme tuntemaan toistemme ja kokemaan itsemme hyväksytyiksi. Kuten Toivakka&Maasola kirjoittavat itsetunnosta: Itsetunto on kykyä arvostaa muita, ja se on toimintaamme ohjaava keskeinen voima – itsetuntemusta oppii toisilta (Toivakka&Maasola 2011, 15, 25). Myös yhteisen päämäärän tavoittelemisen yhteisen matkan varrella on mahdollistanut vertaisavun ja -tuen antamisen ja saamisen. Vertaisapu ja -tuki ovat olleet korvaamattomia.

Ilman yhteisöllisyyttä, koko Köydenpunojien ryhmää, erityisesti opintopiiriä ja opintopariani, motivaationi olisi ollut hukassa ja opintoihin olisi ollut huomattavasti vaikeampaa sitoutua. Yksilöllisyyden hyväksyminen opintopiirissä ja voimavarojen jakaminen pienimmiksi osuuksiksi edesauttoi kokonaisuuden hallussapitämistä. Yhdessä oppiminen ylläpiti tahtia ja lähipäivät tuntuivat kerta toisensa jälkeen mielekkäiltä ja kiinnostavilta. Jokainen meistä vaikutti sekä omaan että yhteisön hyvinvointiin. Pienilläkin teoilla (tehtävillä) ja sanoilla voitiin tehdä oma ja muiden olo mukavammaksi (Toivakka&Maasola 2011, 17). Lähipäivinä vastassa oli joka kerta lämminhenkinen ja positiivinen tiimi, hyvin toimiva ryhmä, jonka tapaamista odottaa edelleen innolla. Opintopiirin ja -parin kanssa jaettiin myös arjen iloja ja murheita. Ajoittain ryhmä toimi ikään kuin ”terapiaryhmänä”.

Ryhmäpsykodraamaa; rikas, keskiluokka ja köyhä. Pyrkimys ideaalitason toimintaan edesauttoi ryhmää selviämään haasteista ja etenemään kohti määränpäättä, myös yksilön näkökulmasta. ”*Learning by doing*” (John Dewey) oli selvästi ryhmän yhteisen tiedontuottamisen pohjana. Yhteisöllinen oppiminen on suositeltavaa jatkossakin ja se on sovellettavissa myös omassa opettajan työssäni. Oppiminen tapahtuu usein muun toiminnan rinnalla eikä sitä voi erottaa muusta toiminnasta (elinikäinen oppiminen). Oppiminen on jatkuvaa vuorovaikutusta ja tämä jatkumo toteutui opinnoissa.

Itsemme tiedostamiseen, tuntemiseen ja ymmärtämiseen tarvitsemme toisia ihmisiä, joilta saamme palautetta ja joista peilaudumme (Toivakka&Maasola 2011, 20).

Klassikkoteoreetikko Blumerin mukaan sosiaalisissa yhteisöissä ihmisillä on tarve sovittaa toimintansa ja ymmärryksensä yhteen, mikä mahdollistuu vuorovaikutuksen ja ”yleistetyn toisen” näkökulman välityksellä. Ihminen voi omaksua käsityksen siitä, miten muut ihmisryhmät yleensä suhtautuvat häneen, eli nähdä itsensä ”toisten silmin”. Ihmisellä on ns. ”*self*”, jonka kanssa hän voi olla vuorovaikutuksessa itsen ja ulkopuoliseen todellisuuteen. (Tynjälä 2002, 51.) Näin ollen Köydenpunojien ryhmästä tuli tärkeä peili.

Köydenpunojien oppimisen strategioista: ryhmän aktiivinen toiminnassa olo, täydellinen sitoutuminen ja intentionaalisuus sekä tiedon prosessointi yhdessä ja erikseen ovat tukeneet itsenäistä tiedonhankintaa ja hankitun informaation prosessointia yhä uudelleen ja uudelleen. Köydenpunojien oppimisen sosiaalisista elementeistä: vuorovaikutus opiskelutovereiden sekä ohjaajien kanssa, keskustelut, yhteistoiminta, molemminpuolisuus, jaettu reflektio,

osallistava orientaatio opetuksessa ja ohjaustilanteissa sekä tukeminen, rohkaisu ja tasa-arvoisuus ovat olleet köydenpunojan pedagogiikkaa parhaimmillaan.

Arviointi on kohdistunut yksilöllisiin ja yhteisiin oppimisprosesseihin ryhmässä. Kaikki ovat antaneet palautetta toisilleen yksilöllistä reflektointia unohtamatta. Oppijat ovat tukeneet ja ohjanneet toisiaan parhaisiin suorituksiin positiivisen palautteen sekä kannustuksen kautta. Myös yksilöiden vahvuuksia on nostettu hienosti esiin. Koko ryhmän yhteinen 360-asteen arviointi- ja palautekeskustelu oli erityisen hedelmällinen.

Rakkautta, kasvua ja kehittymistä

Koen kehittyneeni opettajaopintojeni aikana monipuolisesti. Opettajana toimimisessa koen muuttuneeni avoimemmaksi uusia kokemuksia ja kokeiluja kohtaan. Minulla on tervettä uteliaisuutta, kykyä sietää ongelmia ja epävarmuutta. Kaikkeen tähän tarvitaan pienesti leikkimielisyyttä, jota olen löytänyt itsestäni nyt myös opettajana. Ammattitaitoni on vahvistunut kykynä heittäytyä välillä myös mukavuusalueen ulkopuolelle, ja astua opetustilaan ilman tarkkoja suunnitelmia. Onnistumiset ovat kohentaneet itsetuntoani. Olen saanut lisää itsevarmuutta ja luottamusta toimia opettajana; *gnothi seauton* ”tunne itsesi”. Olen myös oppinut välittämään oppilaistani. (Toivakka&Maasola 2011, 18-19.)

Opettamisessa on kysymys toisen ihmisen kohtaamisesta, ymmärtämisestä ja auttamisesta hänen omista lähtökohdistaan ja tarpeistaan käsin. Välittäminen on ns. pedagogista rakkautta. Rakkaus on työtä *”jonkin saavuttamiseksi kasvamaan”*. Se on tunnetta, jota on tunnettava oppilaita kohtaan (Gygnaeus). Pedagoginen rakkaus on pyytetöntä ja uhrautuvaa rakkautta, joka ei odota vastarakkautta eikä laskelmoi (agape=tietoisuutta, omistavaa ja antautuvaa rakkautta). Rakkaus on antamista, joka synnyttää vastarakkautta, eikä se ole vain tunne vaan taito, joka on opittavissa. Koen, että olen oppinut näiden opettajaopintojen aikana paljon, mutta eniten siitä, mitä on välittäminen. Köydenpunojista henkii kollektiivinen pedagoginen rakkaus, joka on siirrettävissä myös omaan opettajan työhöni.

Yhteisöllinen toiminta on perustunut yksilön, tiimin, koko hyvin toimivan ryhmän tavoitteelliseen ja mielekkääseen prosessiin, kasvuun opettajuutta kohden, jonka perusta on välittämisessä. Aarnio ym. kirjoittaa välittämisestä: *”Jos dialogissa osallistuja välittää (care) muista, niin silloin hän haluaa ihmisystävällisesti vaikuttaa omalla toiminnallaan myös muiden osallistumiseen, oppimiseen ja psyykkiseen hyvinvointiin”* (Aarnio, 2007–2010). Kohtaaminen ja

ensivaikutelma on johtanut ryhmäytymiseen, tiiviiseen yhdessä oppimiseen, ja toisista välittämiseen. Kohtaamisella ja ensivaikutuksella on jatkossakin merkitystä, kun kohtaamme uusia ihmisiä ja asioita Köydenpunojan taipaleella. Kaikki tämä ei synny hetkessä, vaan siihen tarvitaan toimintaa ja aikaa.

Lähteet

Aarnio, H. 2008. Dialoginen oppiminen ja ohjaus. Koulutusmateriaali 2. Viitattu 23.11.2015.
www.ksao.fi/images/webattach.php?a=839&pdf

Aarnio, H. 2011. Yliopettaja Helena Aarnio johdattelee dialogiseen toimintaotteeseen. Viitattu 25.11.2015. <https://www.youtube.com/watch?v=Ib96K6nkBAw>

Aarnio, H., Enqvist, J., Kekki, M., Kokkonen, M. & Sukuvaara, T. 2007–2010. Dialogilla syvätehoa oppimiseen. ”Yhdessä paremmin ja viisaammin.” Viitattu 25.11.2015.
<http://www3.hamk.fi/dialogi/index.php>

Toivakka, S. & Maasola, M. 2011. Itsetunto kohdalleen! Harjoituksia itsetuntemuksen ja vuorovaikutustaitojen oppimiseen. PS-kustannus.

Tynjälä, P. 2002. Oppiminen tiedon rakentamisena. Konstruktivistisen oppimiskäsityksen perusteita. Helsinki: Kirjayhtymä.

Pitkänen, J. Ryhmänohjaajakoulutus, 14.10.2014 ja 7.11.2014 Helsinki.

Vuorinen-Oras, T. OSPE Espoo PM14, Oppimispäiväkirja 2014–2015.

Vuorinen-Oras, T. Kasvatustieteen muistiinpanot (PM14, Hamk/aokk 2015).

Vuorinen-Oras, T. Kasvatustieteen muistiinpanot (E123, Tampereen avoin yliopisto 2005).